

A gyermekkori magatartászavarok terápiás lehetőségei

Dr. Nagy Edit

EEI. Gyermekpszichiátriai Szakrendelés és Gondozó Pécs

Az előadásban egy 11 éves fiú 5 éven keresztül tartó, nagyrészt eredményesnek mondható esetének ismertetésével illusztrálom a gyermekkori magatartászavarok komplex terápiáját.

Az első részben bemutatom a páciens tüneteit, a diagnosztikus folyamatot.

Az előadás középső harmadában általánosan ismertetem a szakirodalomban megtalálható, és ajánlott („evidence based”) módszereket a gyermekkori magatartászavarra vonatkozóan.

A viselkedészavar kezelésében többféle módszer ismeretes (pl. egyéni és/vagy csoportos viselkedésterápia, különböző családi intervenciók, gyógyszeres kezelés stb.). A terápiás stratégiát mindig az egyedileg feltárt pszichopatológiai háttér és az etiológiai faktorok azonosítása alapján komplexen, több egymásra épülő módszer alkalmazásával, interdiszciplináris együttműködéssel, hosszú távra tervezve lehet kialakítani.

A szakirodalomban számos módszer alkalmazását ajánlják, de kevés a jól kontrollált vizsgálat, a követés és a hatékonyságmérés. Jelenleg 3 módszer hatékonyságát illetően vannak kontrollált vizsgálatok („evidence based” módszerek):

1. SZÜLŐI TRÉNING (PMT – Parent Management Trening)

Ennek során a viselkedészavaros gyermek szüleit hatékonyabb, következetesebb nevelési formákra tanítják egy strukturált, 8-12 üléses, szociális tanulásméleti alapokon nyugvó tréning segítségével, ami a szülő-gyermek kapcsolatot javító stratégiákat tartalmaz.

2. KOGNITÍV PROBLÉMAMEGOLDÓ KÉPESSÉG TRÉNING

(PSST- Problem-solving skills trening)

Ez a terápia magára a gyermekre ill. serdülőre fókuszál, lépésről lépésre haladva tanítja meg a gyermeknek a hatékonyabb probléma megoldási módokat, érzelm kifejezési lehetőségeket, ezáltal elősegítve a nem agresszív, szociálisan elfogadott válaszok repertoárjának gyarapodását. Egyéni ill. csoportos formában is alkalmazhatók, részei az ún. önkontroll technikák, öninstrukciós tréningek, szociális készség tréningek.

3. MULTISZISZTÉMÁS TERÁPIA (MST)

Mivel a gyermekek viselkedését és adaptációját rendszerek sokasága határozza meg (család, iskola, kortársak, közösségek), ezért ez a kezelés a rendszerekkel való interakciókra fókuszál. Nagy a variációs lehetőség, a család ill. a gyermek problémáinak, szükségleteinek megfelelően alakítható. Kombinációban hatékonyabb és tartósabb hatás érhető el.

Lehetőségek: iskolai intervenciók, kortárs intervenciók. Szociális ellátórendszerek, családsegítő és gyermekjóléti szolgálatok, védőnői hálózat bevonása. PREVENCIÓ.

A gyógyszereknek a kezelési repertoárban nincs kiemelt szerepük, mivel nincs a viselkedési zavarra specifikusan ható szer. A céltünetek és a komorbid zavarok kezelésére, a pszichoterápia megalapozására, elősegítésére alkalmazhatunk pszichofarmakont, adekvát használatuk segítheti más terápiák sikerét

A viselkedészavarok kezelése elsősorban ambuláns módon zajlik, de időnként szükség lehet kórházi kivizsgálásra, kezelésre (akutan veszélyeztető viselkedés esetén, egyéb differenciáldiagnosztikai probléma megoldása stb.)

Szükség esetén, ha a viselkedészavar mellé a gyermek súlyos bántalmazása, elhanyagolása társul, ill. a szülők együttműködési képtelensége tovább rontja a tüneteket, a családból való kiemelés, átmeneti vagy tartós, intézetben ill. nevelőszülőknél történő elhelyezés is szóba jöhet.

ÖSSZEFOGLALVA: A gyermekkori magatartászavarok kezelésében számos, jól megalapozott módszer ismeretes. Ezeket a gyermek és a család problémáihoz, igényeihez kell igazítani, annál hatékonyabb, minél több módszer kombinációja kerül alkalmazásra.

Az ellátórendszerekben ezek alkalmazása sajnos csak lassan terjed el. Kulcsfontosságú a jól képzett, összetartó team, a folyamatos szupervízió, a képzés és a továbbképzés.

Az előadás utolsó részében a konkrét eset ismertetésével illusztrálom a komplex, több szintre épülő terápiás folyamatot és a hosszú távú gondozást.